

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stanisław Szwed, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Grzegorz Baranowski – Dyrektor Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej tel. 538 117 280, e-mail: sekretariat.dps@mriips.gov.pl	Data sporządzenia 29.11.2023 r. Źródło: art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693 i 1938) Nr w wykazie prac: 157
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie ma na celu zastąpienie rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2022 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. poz. 150), które zostało wydane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.). Na podstawie art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535), został zmieniony ww. art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Jednocześnie zgodnie z art. 22 ust. 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 47 ust. 5 tej ustawy, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy. Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2022 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży będzie obowiązywało do dnia 22 grudnia 2023 r., zatem konieczne jest wydanie nowego rozporządzenia.

Nowo wydawane rozporządzenie określa standard podstawowych usług świadczonych przez domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz tryb kierowania i przyjmowania do domów. Co do zasady regulacje zawarte w projektowanym rozporządzeniu nie zmieniają się w stosunku do regulacji zawartych w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2022 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. W porównaniu do przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2022 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży projektowane rozporządzenie wprowadza nieliczne zmiany, które w głównej mierze mają charakter doprecyzowujący bądź porządkujący, wynikające ze zgłaszanych postulatów podmiotów realizujących zadanie tj. domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, bądź podmiotów kierujących osoby do tych placówek. Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży weszło w życie 8 lutego 2022 r. Ponad 1,5 roczny okres obowiązywania rozporządzenia pozwala na weryfikację funkcjonowania jego przepisów w praktyce. Podmioty realizujące zadanie zgłaszały w tym czasie propozycje zmian legislacyjnych mających charakter doprecyzowujący bądź porządkujący.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie określa standard podstawowych usług świadczonych przez domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz tryb kierowania i przyjmowania do domów.

Zgodnie z projektowanym rozporządzeniem podstawowym zadaniem domów oprócz zapewnienia schronienia, jest udzielanie wsparcia specjalistycznego. Projektowane rozporządzenie określa standard podstawowych usług świadczonych przez domy zarówno w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym, jak i w zakresie potrzeb bytowych. W zakresie potrzeb bytowych w projekcie rozporządzenia zostało wskazane, iż bez względu na wielkość domu warunki lokalowe powinny być możliwie jak najbardziej zbliżone do warunków domowych (każda rodzina co do zasady powinna dysponować oddzielnym pokojem, co zapewni kameralność i poszanowanie prywatności). Wymogi dotyczące kuchni oraz łazienek w domach zróżnicowane są w zależności od liczby mieszkańców domu. Określa się wymóg wydzielienia pomieszczenia do pracy indywidualnej z mieszkańcami domów, co wynika z konieczności zapewnienia miejsca do udzielania specjalistycznego wsparcia.

Biorąc pod uwagę, że zadaniem placówek oprócz zapewnienia schronienia jest udzielanie specjalistycznej pomocy, projektowane rozporządzenie wskazuje otwarty katalog usług świadczonych przez osoby posiadające specjalistyczne kwalifikacje, które może, w zależności od potrzeb, świadczyć placówka. Niemniej jednak, przepisy w powyższym zakresie pozostawiają dowolność organom prowadzącym domy w zależności od potrzeb i możliwości dotyczących zatrudnienia specjalistów tzn. świadczenie tych usług może odbywać się przy udziale zatrudnionej w placówce kadry bądź też organizacji dostępu do specjalistycznego wsparcia przez osoby nie będące pracownikami domu.

Zgodnie z przepisami projektowanego rozporządzenia, tak jak dotychczas udzielanie pomocy mieszkańcom odbywa się w oparciu o indywidualny plan wsparcia (co zostało uregulowane w § 4 projektu rozporządzenia), stanowiącym formę kontraktu zawieranego pomiędzy placówką, a mieszkańcem, określającego zarówno cele do realizacji wynikające z potrzeb oraz indywidualnej sytuacji mieszkańca, zmierzające do przezwyciężenia kryzysowej sytuacji, która była przyczyną umieszczenia w domu, jak i działania zmierzające do ich osiągnięcia. Podkreślono, że realizacja indywidualnego planu wsparcia wymaga współpracy i aktywnego zaangażowania osoby, której ten plan dotyczy, tak aby działania zmierzały do możliwie szybkiego usamodzielniania osoby czy rodziny.

Jako, że kluczową rolę w procesie usamodzielniania odgrywa stworzenie warunków do zamieszkania poza placówką, w projektowanym rozporządzeniu znajdują się regulacje dotyczące współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, znajdującym się na terenie gminy, w której mieszkaniec deklaruje chęć zamieszkania po opuszczeniu placówki, co może gwarantować kontynuację wsparcia odpowiednich instytucji publicznych również po opuszczeniu domu, aby zapobiegać przypadkom ponownego przyjęcia do domów osób, które wcześniej je opuściły.

Projektowane rozporządzenie reguluje kwestie kierowania do domów, w tym również tryb kierowania do domów osób bezdomnych. Przepisy przyzują również, że pobyt w domu, nie zmienia właściwości gminy w zakresie udzielania świadczeń z pomocy społecznej co wynika z tymczasowego charakteru świadczenia jakim jest pobyt w placówce.

Przepisy ograniczają również możliwy czasookres wydłużenia pobytu w domu. W sytuacjach szczególnych pobyt może być przedłużony, jednak nie dłużej niż o 6 miesięcy. Pobyt w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży co do zasady ma tymczasowy charakter i wiąże się z podejmowaniem działań mających na celu możliwie szybkie przezwycięzenie sytuacji kryzysowej, która była przyczyną umieszczenia w domu. Działania realizowane w ramach indywidualnego planu wsparcia mają na celu jak najszybsze usamodzielnienie mieszkańca domu. W związku z powyższym perspektywa możliwości bezterminowego lub znacząco długiego przebywania w domu może w niektórych sytuacjach mieć znaczenie demotywujące do podejmowania realnych i efektywnych działań z zmierzających do usamodzielniania, na co zwracały uwagę osoby kierujące domami. Możliwość przebywania w domu maksymalnie 1,5 roku wydaje się być wystarczająca do podjęcia efektywnych działań umożliwiających usamodzielnienie. W sytuacji natomiast, gdy jedno z dzieci osiąga pełnoletniość i nadal kontynuuje naukę, a matka lub ojciec wraz z pozostałymi małoletnimi dziećmi ma prawo dalej przebywać w domu, pełnoletnie dziecko może pozostać w domu do czasu przebywania w placówce rodzica albo opiekuna prawnego, pod warunkiem, że nadal uczęszcza do szkoły lub szkoły wyższej lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

W porównaniu do przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2022 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży projektowane rozporządzenie uwzględnia następujące zmiany.

Dotychczasowe przepisy rozporządzania przewidują, iż w razie potrzeby osobie, która jest przyjmowana do domu dla matek udzielana jest natychmiastowa pomoc psychologiczna. Mając na względzie, iż ciągła dostępność psychologa w domu jest mało realna, a pracownicy domów to co do zasady osoby posiadające kwalifikacje i umiejętności do udzielania wsparcia w formie interwencji kryzysowej, w sytuacjach przyjęcia osoby dodano możliwość objęcia takiej osoby wsparciem emocjonalnym przez pracownika domu (innego niż psycholog). Zmiana ta uwzględniona została w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c projektowanego rozporządzenia.

Podstawą do wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu osoby ubiegającej się do domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży jest przedstawienie dokumentów wskazanych w § 5 ust. 5 projektowanego rozporządzenia. Dotychczasową regulację zawartą w § 5 ust. 5 pkt 4 obecnie obowiązującego rozporządzenia, zgodnie z którą podstawą do wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu stanowi skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub książeczka zdrowia dziecka, proponuje się zastąpić regulacją, zgodnie z którą podstawą do wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu stanowi skrócony odpis aktu urodzenia dziecka. Zdaniem podmiotów prowadzących te placówki, skrócony odpis aktu urodzenia jest formalnym dokumentem, który pozwala na ustalenie zarówno danych dziecka, w tym daty urodzenia, jak i ustalenie danych rodziców dziecka, zatem wydaje się niezbędny przy gromadzeniu dokumentów mających wpływ na wydanie decyzji o skierowaniu do domu. Biorąc pod uwagę, że do domów mogą być kierowane kobiety w ciąży, w projektowanym § 5 ust. 5 pkt 3 zostało wskazane, iż do wniosku o udzielenie wsparcia w odniesieniu do kobiety w ciąży dołącza się także dokument potwierdzający ciążę.

Ponadto domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży zgłaszały, iż istotnym problemem jest brak informacji na temat sytuacji osób przyjmowanych do placówki. Zdaniem pracowników domów planowanie pomocy mieszkańcom byłoby bardziej efektywne, gdyby dom dysponował podstawowymi informacjami na temat osób wspieranych. Wynika z tego propozycja dodania w projektowanym rozporządzeniu regulacji, która zobowiązywałaby powiat do przekazania do domu opinii ośrodka pomocy społecznej na temat sytuacji osób skierowanych do domu (§ 5 ust. 13 projektowanego rozporządzenia). Powyższe w opinii pracowników pozytywnie wpłynie na możliwość opracowania efektywnego i bardziej dostosowanego do potrzeb indywidualnego planu wsparcia.

Ponadto doprecyzowano dotychczasowe brzmienie przepisów § 3 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz § 3 ust. 3, tak aby przepisy te nie budziły wątpliwości interpretacyjnych.
Brak jest alternatywnych możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków z uwagi na uregulowanie zagadnień, których dotyczy projekt, w rozporządzeniu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Rozwiązujący problem nie podlega regulacjom zawartych w przepisach prawnych krajów członkowskich OECD/UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	39	Dane ze sprawozdania MRPiPS-05 za rok 2022	Określenie kwestii związanych z udzielaniem wsparcia w domach
Osoby korzystające ze wsparcia domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	1 393	Dane ze sprawozdania MRPiPS-05 za rok 2022	Określenie kwestii związanych z ubieganiem się o pomoc oraz pobytem w domu
Gminy	2 477	GUS – stan na 1 stycznia 2023 r https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/	Określenie kwestii związanych z kierowaniem do domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
Powiaty i miasta na prawach powiatu	380	GUS – stan na 1 stycznia 2023 r https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/	Określenie kwestii związanych z kierowaniem do domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz roli powiatów w tym zakresie

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia zostanie przesłany na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt zostanie przedłożony do zaopiniowania w trybie:

- 1) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) następującym podmiotom:
 - a) Forum Związków Zawodowych,
 - b) NSZZ „Solidarność”,
 - c) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 2) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2022 r. poz. 97) następującym podmiotom:
 - a) Konfederacji „Lewiatan”,
 - b) Związkowi Pracodawców Business Centre Club,
 - c) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
 - d) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
 - e) Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców,
 - f) Federacji Przedsiębiorców Polskich.

Projekt zostanie przesłany do Rady Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie

Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.). Planowane jest skierowanie projektu do konsultacji publicznych, zaś podmioty konsultujące będą miały 14 dni na zgłoszenie uwag. Wyniki konsultacji publicznych zostaną ujęte w raporcie z konsultacji.

W ramach konsultacji publicznych projekt rozporządzenia zostanie przedłożony:

- 1) Radzie Pomocy Społecznej;
- 2) Radzie Działalności Pożytku Publicznego;
- 3) Stowarzyszeniu Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM;
- 4) Małopolskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 5) Dolnośląskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 6) Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
- 7) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”;
- 8) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej „Razem”;
- 9) Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej;
- 10) Stowarzyszeniu Pracy Socjalnej Auxilio Venire;
- 11) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia;
- 12) Konwentowi Dyrektorów i Kierowników Ośrodków Pomocy Społecznej Województwa Lubuskiego;
- 13) Wspólnocie Roboczej Związków Organizacji Socjalnych (WRZOS);
- 14) Polskiej Federacji Psychoterapii;
- 15) Polskiemu Towarzystwu Psychiatrycznemu;
- 16) Lubelskiemu Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego;
- 17) Polskiemu Stowarzyszeniu Terapii Behawioralnej;
- 18) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Samorządowych Dyrektorów Domów Pomocy Społecznej

6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania	Budżety jednostek samorządu terytorialnego, przy wykorzystaniu środków unijnych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)					

W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie zawiera regulacji dotyczących majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej. Zawarte w projekcie regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Przedmiotowe rozporządzenie oddziałuje na matki/ojców/opiekunów z małoletnimi dziećmi, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej w szczególności w sytuacji braku schronienia, określając standard podstawowych usług świadczonych w placówkach, które świadczą pomoc w formie pobytu całodobowego oraz wsparcie specjalistyczne, jak również precyzując tryb kierowania do placówek.						
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość. Projekt pozytywnie wpłynie na sytuację osób wymagających wsparcia w formie schronienia znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na pozostałe obszary.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego
Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 23 grudnia 2023 r.
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?
Ze względu na przedmiot regulacji nie jest planowana ewaluacja efektów projektu.
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)
Brak